

การจัดการท่องเที่ยวผจญภัยด้วยจักรยานเสือภูเขาโดยชุมชน

The Management of Mountain Bike Adventure Tourism by Community

นายปัญญา เทียนนาวา, ดร.พรรณราย เทียมทัน, นายเฉลิมชัย อ่อนตา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและกำหนดเส้นทางในการปั่นจักรยานท่องเที่ยวผจญภัยด้วยจักรยานเสือภูเขา และ 2) เพื่อกำหนดรูปแบบของกิจกรรมในการท่องเที่ยวผจญภัยบนเส้นทางจักรยานเสือภูเขา การกำหนดเส้นทางอยู่ในเขต 2 ตำบล คือ ตำบลทุ่งสมอและตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วยบุคลากร 3 กลุ่ม จำนวน 43 คน โดย กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ครูในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวิชาการ จำนวน 8 คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ประชาชนในชุมชนตำบลทุ่งสมอและตำบลเขาค้อ จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาจากบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้เส้นทางจักรยาน กลุ่มที่ 3 ได้แก่ นักท่องเที่ยวผจญภัยด้วยจักรยานเสือภูเขาที่เข้าร่วมเดินทาง จำนวน 15 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดำเนินการโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถาม การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบเส้นทางในการปั่นจักรยานท่องเที่ยวผจญภัยด้วยจักรยานเสือภูเขาในด้านสภาพภูมิทัศน์ระหว่างเส้นทาง และสภาพเส้นทางมีความเหมาะสม ส่วนประเภทของเส้นทาง มีความหลากหลายประเภทเหมาะสมกับการการปั่นจักรยานท่องเที่ยวผจญภัย สำหรับองค์ประกอบด้านกิจกรรมระหว่างเส้นทางพบว่า ในด้านวิถีชุมชนอาจจะมีข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากต้องมีการค้างแรม อีกทั้งชนเผ่าอาจจะไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ส่วนการชมทิวทัศน์ระหว่างเส้นทางนี้สามารถชมได้ตลอดเส้นทาง และทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการประหยัดพลังงาน สำหรับในด้านการผจญภัย พบว่าทำให้ได้ใช้ชีวิตกลางแจ้งแบบผจญภัย มีโอกาสได้สำรวจเส้นทางใหม่ ได้ทำท่ายประสิทธิภาพร่างกายและฝึกฝนพัฒนาทักษะในการขี่จักรยานเสือภูเขา รวมทั้งเส้นทางที่ผ่านมีสภาพที่ท้าทาย ทำให้เกิดความตื่นเต้น

รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัยบนเส้นทางจักรยานเสือภูเขาที่ชุมชนมีส่วนร่วม มี 2 รูปแบบ คือ เส้นทางในรูปแบบของการปั่นเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมระหว่างเส้นทางคือ 1) ศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนของชนเผ่า 3 กลุ่ม คือ ม้ง ลีซอ และเย้า 2) ศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นจากร้านค้าผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน 3) ศึกษาป่าธรรมชาติ 4) ชมธรรมชาติที่จุดชมวิว ชมถ้ำหลบภัยผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ และโครงการผลิตไฟฟ้าพลังงานลมเขาค้อ สำหรับรูปแบบที่ 2 คือ เส้นทางในรูปแบบของการปั่นเพื่อการผจญภัยและความท้าทาย ซึ่งมีกิจกรรมระหว่างเส้นทาง คือ 1) ขี่ผ่านภูเขาสูงชัน มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม 2) การขี่จักรยานขึ้นภูเขาแบบวิบากและลงภูเขาแบบวิบาก

The Management of Mountain Bike Adventure Tourism by Community

Panya Tian-nava, Pannarai Tiamtan, Chalermchai Onta

Abstract

The two main objectives of this research were 1) to study and specify the route of adventure tourism by mountain bike and 2) to specify the model of adventure tourism activities on the mountain bike route. The route was specified in 2 subdistricts such as Thoong Sa Mor and Khao Kho, Khao Kho districts, Phetchabun Province. The sample consisted of 43 people in 3 groups : group 1 was 8 people such as village chief, teachers, government officers / local administration and academicians, group 2 was 20 people in Thoong Sa Mor and Khao Kho communities obtained by purposive sampling which was considered from community leader, local wisdom and stakeholders and group 3 was 15 adventure tourists. Data was collected by observation, interviewing and enquiry, focus group and work shop. Data was analyzed by content analysis and showed the result by descriptive analysis.

The result revealed that the components of route of adventure tourism by mountain bike in the aspect of route surrounding and state were appropriated for adventure cycling tourism. There were several type of route that were appropriated for adventure cycling tourism too. In the aspect of activities along the way found that the communities' way of life was restricted by limited time because of the tourist must stay overnight. Moreover the hill tribe didn't accept the change by tourism. The sightseeing along the route was could be all the way. The tourists take proud in the environment conservation and energy saving. In the aspect of adventure found that the tourists lived at the outdoor adventure, they could survey a new route, challenged the efficiency of body and trained the mountain bike cycling skill. Include the challenged way made they excited.

There were two models of adventure tourism activities on the mountain bike with community participation. The first was the route of cycling for studying the communities way of life. There were interesting activities prepared between the route that were 1) studying the way of life of 3 hill tribe communities such as Hmong, Lesu and Yao 2) studying the local culture from villagers' product 3) studying the natural forest and 4) viewing the natural at view point, communist's hideout cave and Khao Kho Wind Generator project. The second model was the route of cycling for adventure and challenge. The activities were 1) cycling through the steep mountain with beautiful scenery 2) cycling up and down weightshill.